

Birželio 6 d. tarptautinė konferencija „Universitetų misija Vidurio ir Rytų Europoje – tarp specialistų rengimo ir ugdymo“

Gerbiami konferencijos dalyviai ir svečiai,
Garbi akademinė bendruomenė,

Džiaugiuosi galėdamas dalyvauti konferencijoje, kurios tema yra labai aktuali Lietuvai. Daugiau nei prieš trejus metus pradėję aukštojo mokslo reformą siekiame ambicingo tikslo – sukurti prielaidas universitetų atsinaujinimui ir stiprėjimui, kad tarptautinėje akademinėje erdvėje būtume stiprūs konkurentai tarp geriausiųjų.

Įgyvendindami reformos programą negalėjome paleisti iš akių tokio dalyko, kaip globalizacijos įtaka universitetams ir jų paskirties šiame kontekste suvokimas bei orientavimas. Tai aktualu ne tik Vidurio ar Rytų Europai, bet ir visam pasauliui.

Savo žodyje nesieksiu tų tolimų laikų, kai akademinė erdvė, *Alumni* statusas buvo siejamas su priklausymu išskirtiniam aristokratijos luomui, kuriančiam žinias ir elitinę kultūrą. Noriu tik priminti, kad prieš keletą amžių vienas ryškiausių Rytų Europos minties ir mokslo židinių buvo čia, Vilniuje, – senasis *Universitas Vilnensis*.

Amžių bėgyje aktualumo nepraranda universiteto misijos apibrėžimas – ugdyti krašto, visuomenės intelektą, puoselėti laisvą ir kūrybingą mintį, klojančią pamatus mokslo pasiekimams. Tačiau modernioje visuomenėje vykstant labai intensyviems ir visa aprėpiantiems procesams, kai nauji technologiniai atradimai tampa beveik kasdienybe, universitetai turi prisiimti pareigą išugdyti daug ir gerai išlavintų žmonių bei prisiimti naują misiją – suteikti pagrindą šalies ekonominei gerovei.

Universiteto diplomai reiškia, kad jį gavęs žmogus turi ne vien teorinių, empirinių praktikos žinių, bet ir tam tikrų gebėjimų. Pirmiausia, geba susivokti ir veikti dinamiškame pasaulyje, būti kūrybingas ir inovatyvus.

Regis, tai savaime suprantamas dalykas, tačiau dar jaunos demokratijos šalyse buvo, o gal ir tebėra pastebimas nepageidaujamas reiškinys, kai aukštojo mokslo diplomo įgijimas tampa socialinio prestižo išraiška, o ne įgytų žinių įrodymu. Lietuvoje įvykdyta aukštojo mokslo reforma, orientuota į aukštą studijų kokybę ir nemokamų studijų prieinamumą gabiems ir motyvuotiems žmonėms, eliminavo pradėjusį plisti masinį diplomų dalijimą.

Gerbiameji,

Universitetai turi keistis, imtis pozityvių pokyčių iniciatyvos, įspėti bręstančius naujus iššūkius. Antraip, būdami tam nepasiruošę, taps tik besivejančiais, bėgančiais iš paskos ir praras lyderio visuomenėje pozicijas. Mūsų amžiaus mokslo ir švietimo reformų kontekste įgyvendinamas Europos Bolonijos procesas, greta siekio integruoti aukštojo mokslo ir studijų sistemas, užtikrinti mokymosi skaidrumą, taikyti naujas technologijas, kelia ir universitetų atsinaujinimo, mokymo strategijų kūrimo bei bendradarbiavimo su visuomene tikslus.

Universitetas šiandien, kaip ir anksčiau, turi tapti visuomenės raidos atrama, būti atviras naujovėms bei pats tapti naujovių šaltiniu. Todėl ypač svarbi universitetų misijos dalis yra megzti sąsajas su

verslu, pačiam inicijuoti naujomis žiniomis grįstas technologijas, tapti socialinių ir kultūrinių inovacijų generatoriumi.

Stiprėjant globalaus pasaulio gravitacijos laukui, ne mažiau svarbi tampa universitetų vertybinė misija perduoti Europos ir nacionalinį paveldą bei palikimą kaip stabilumo vertybę, kad visuomenės ir žmonės išlaikytų istorinę atmintį, gebėtų mokytis iš istorijos, nedarytų klaidų. Todėl universiteto esmę įkūnijančios akademinės bendruomenės pareiga – ugdyti ir įtvirtinti gyvenimo sąžiningumo bei atsakomybės etaloną, suformuoti jauno žmogaus kaip visuomenės lyderio, gebančio ir norinčio imtis atsakomybę už visuomenės ateitį, vaidmenį.

Universitetas turi būti pokyčių variklis, todėl sau ir tam, kas vyksta akademinėje aplinkoje privalo kelti labai aukštus etinius, kultūrinius ir kokybės standartus. Daug aukštesnius nei keliami visuomenėje.

Juk mokslo žinios gali talkinti ne vien kūrėjams, bet ir griovėjams. Todėl universiteto statusas įpareigoja būti ir griežtu mokslinės etikos prievaizdu.

Tikiuosi, kad šioje konferencijoje išsakytos idėjos ir įžvalgos praturtins mūsų vizijų lauką, koks turi būti XXI amžiaus universitetas.

Ačiū už dėmesį ir sėkmės.